

21 Ιουνίου, 1993

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΣΟΛΩΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΗ,

Εφεσείοντες,

v.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΤΤΟΦΙΝΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ,

*Εφεσιβλήτων.**(Πολιτική Έφεση Αρ. 8064)*

Σύμβαση — Όροι σύμβασης — Ασάφεια όρου — Καθιστά τον όρο άκυρο.

Με αγωγή τους εναντίον των εφεσιβλήτων, οι εφεσείοντες ζήτησαν την ειδική εκτέλεση, ή αποζημιώσεις για ισχυριζόμενη παράβαση, του εξής όρου σε προικοσύμφωνο, ημερομηνίας 2.11.72, που είχε συναφθεί μεταξύ των διαδίκων: "αφού πάρουν και τα άλλα τέκνα ως την άνω περιουσίαν εις το τέλος η Νέλλη θα πάρει το 1/3 (εν τρίτον) της απομεινούσης κτηματικής περιουσίας." Οι εφεσιβλήτοι είχαν εκπληρώσει την λοιπή υποχρέωσή τους δυνάμει του προικοσυμφώνου, δηλαδή την ανέγερση κατοικίας για την εφεσείουσα θυγατέρα τους, αλλά ο ισχυρισμός εναντίον τους ήταν ότι είχαν μεταβιβάσει στις άλλες δύο θυγατέρες τους, αδελφές της εφεσείουσας 2, ακίνητη και άλλη περιουσία πολύ μεγαλύτερης αξίας. Το πρωτόδικο Δικαστήριο απόρριψε την αγωγή, διότι έκρινε ότι ο πιο πάνω όρος ήταν τόσο ασαφής, ώστε να μην μπορεί να εξαχθεί η πραγματική πρόθεση των μερών από αυτό, και κατά συνέπεια ήταν άκυρος. Κατ' έφεση, οι εφεσείοντες προσέβαλαν την κρίση αυτή του Δικαστηρίου.

Αποφασίσθηκε ότι:

Ο σκοπός της ερμηνείας εγγράφου είναι να ανακαλυφθεί η πρόθεση των μερών, η οποία πρέπει να απορρέει από το έγγραφο. Δεν επιτρέπεται να εικάζεται η πρόθεση των μερών και να αντικαθίσταται η ρητή με την τεκμαιρόμενη πρόθεση. Η ερμηνεία εγγράφου είναι θέμα νομικό που αποφασίζεται από το Δικαστήριο. Στην προκειμένη περίπτωση, ο όρος ήταν διατυπωμένος με τέτοια ασάφεια, και ήταν εξίσου δυνατό να του δοθούν αλληλοσυγκρουόμενες ερμηνείες, ώστε

να καθίσταται αδύνατη η διαπίστωση της πρόθεσης των συμβαλλομένων, και κατά συνέπεια ήταν άκυρος.

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

5 *Hogrocks v. Forray [1976] 1 All E.R. 737*

Saab v. The Holy Monastery of Ayios Neophytos (1982) 1 C.L.R. 499.

Έφεση.

10 Έφεση από τους Ενάγοντες κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Αμμοχώστου (Φρ. Νικολαΐδης, Π.Ε.Δ., Χ"Χαμπής, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 30.1.90 (Αρ. Αγωγής 296/87) με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή των εφεσειόντων - εναγόντων με την οποία ζητούσαν δήλωση του Δικαστηρίου ότι δυνάμει προικοσυμφώνου, ημερομηνίας 2/11/72, δικαιούνται στην εγγραφή και μεταβίβαση επ' ονόματι τους, του 1/3 της περιουσίας των εφεσιβλήτων.

15 *Μ. Χ" Χριστοφής*, για τους εφεσειόντες - ενάγοντες.

Π. Ιωαννίδης, για τους εφεσιβλήτους - εναγομένους.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Α. Κούρσης.

20 **ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.:** Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης του πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου Αμμοχώστου, το οποίο απέρριψε την αγωγή των εφεσειόντων με την οποία ζητούσαν δήλωση του Δικαστηρίου ότι δυνάμει προικοσυμφώνου, ημερομηνίας 2/11/72, δικαιούνται στην εγγραφή και μεταβίβαση επ' ονόματί τους, του
25 ενός τρίτου της περιουσίας των εφεσιβλήτων, η οποία θα απομείνει μετά την παραχώρηση ισάξιας προίκας στις τρεις θυγατέρες τους, δηλαδή την εφεσείουσα 2 και τις δύο αδελφές της, πρώην εναγόμενες 3 και 4.

30 Με την αγωγή τους, οι εφεσειόντες που είναι σύζυγοι, ζητούσαν την εφαρμογή όρου προικοσυμφώνου που υπέγραψαν μαζί με τους εφεσιβλήτους, γονείς της εφεσείουσας 2 στις 2/11/72, πριν από το γάμο τους. Οι πρώην εναγόμενες 3 και 4, είναι θυγατέρες των εφεσιβλήτων και αδελφές της εφεσείουσας 2. Οι εφεσειόντες ήγειραν

αγωγή εναντίον τους, γιατί σύμφωνα με την έκθεση απαίτησης, εξώθησαν ή παρακίνησαν τους εφεσίβλητους σε μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας κατά παράβαση του προικοσυμφώνου που αναφέρθηκε πιο πάνω.

Ο επίδικος όρος του προικοσυμφώνου, περιλαμβάνει τα ακόλουθα: 5

“Οι γονείς της Νέλλης (εφεσείουσας 2) υπόσχονται μια κατοικία εις Παράλιμνι εντός του οικοπέδου του Σολομώντος (εφεσίβλητου 1) αξίας £4.000,- (τεσσάρων χιλιάδων λιρών) και δύο (2) μαχαζιά εντός του χωριού τα οποία θα τιτλωθούν προ του γάμου. Και την απαιτούμενην γυναικείαν προίκαν. Αφού πάρουν και τα άλλα τέκνα ως την άνω περιουσίαν εις το τέλος η Νέλλη θα πάρει το 1/3 (εν τρίτον) της απομεινούσης κτηματικής περιουσίας.” 10

Είναι ο ισχυρισμός των εφεσειόντων ότι οι εφεσίβλητοι κατά παράβαση του πιο πάνω όρου, μεταβίβασαν και ενέγραψαν επ' ονόματι των πρώην εναγομένων 3 και 4, ακίνητη περιουσία πολύ μεγαλύτερης αξίας από την περιουσία που δόθηκε στην εφεσείουσα 2, με βάση το προικοσύμφωνο και έτσι ζητούσαν δήλωση του Δικαστηρίου ότι οι εφεσειόντες δικαιούνταν στην εγγραφή και μεταβίβαση επ' ονόματί τους, του 1/3 της περιουσίας των εφεσιβλήτων, η οποία θα απομείνει μετά την παραχώρηση ισάξιας προίκας στις τρεις τους θυγατέρες, διάταγμα με το οποίο να ακυρώνονται οι μεταβιβάσεις και εγγραφές της ακίνητης περιουσίας επ' ονόματι των πρώην εναγομένων 3 και 4 και διατάγματα με τα οποία να διατάσσονται οι εφεσίβλητοι σε ειδική εκτέλεση των υποχρεώσεών τους, που απορρέουν από το προικοσύμφωνο, δηλαδή μεταβίβαση και εγγραφή επ' ονόματι της εφεσείουσας 2, του 1/3 ολόκληρης της κτηματικής περιουσίας τους. 15 20 25

Κατά τη διάρκεια της ακρόασης ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου, είχε τεθεί από το συνήγορο των εφεσιβλήτων, ότι ο συγκεκριμένος όρος του προικοσυμφώνου, είναι τόσο ασαφής, ώστε να καθίσταται άκυρος. 30

Το προικοσύμφωνο είναι σύμβαση και φυσικά διέπεται από τον περί Συμβάσεων Νόμο. Το άρθρο 29 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφάλαιο 149, προβλέπει ότι συμβάσεις, το νόημα των οποίων δεν είναι βέβαιο ή δυνάμενο να καταστεί βέβαιο, είναι άκυρες. 35

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το νόημα του επίμαχου όρου του προικοσυμφώνου “δεν είναι βέ-

βαιο ή δυνάμενο να καταστεί βέβαιο και συνεπώς άκυρο” αναφέρει τα εξής:

5 “Στην παρούσα υπόθεση η διατύπωση ιδίως του επίδικου όρου απέχει πολύ από μια ιδανική διατύπωση πάνω στην οποία το Δικαστήριο θα μπορούσε να βασιστεί για να εξακριβώσει τα συμφωνηθέντα από τα συμβαλλόμενα μέρη. Η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε είναι τόσο δυσνόητη και ακατάλληλη για εξαγωγή οριστικής και ακριβούς έννοιας που το Δικαστήριο είναι ανίκανο να αποδώσει στα συμβαλλόμενα μέρη οποιονδήποτε συγκεκριμένη πρόθεση σύναψης σύμβασης. Η αοριστία και η έλλειψη ακριβούς νοήματος είναι χαρακτηριστική ιδιαίτερα αναφορικά με το δικαίωμα των εναγόντων “στο 1/3 της απομεινούσης περιουσίας”. Το νόημα της διατύπωσης δεν είναι βέβαιο και δεν δύναται να καταστεί βέβαιο και συνεπώς ο σχετικός όρος πρέπει να ακυρωθεί αφού όπως είδαμε όταν σύμβαση είναι αόριστη και το νόημα της δεν είναι βέβαιο ή δυνάμενο να καταστεί βέβαιο, η σύμβαση είναι άκυρη.

20 Στην παρούσα υπόθεση η αοριστία περιορίζεται σε ένα μόνο όρο δηλαδή στο δικαίωμα των εναγόντων “στο 1/3 της απομεινούσης περιουσίας” των εναγομένων 1 και 2. Θεωρούμε ότι δεν θα πρέπει να ακυρωθεί ολόκληρη η σύμβαση, της οποίας το υπόλοιπο νόημα είναι βέβαιο αλλά μόνο ο επίδικος όρος. Η αοριστία του πιο πάνω όρου συνίσταται στο ότι η βούληση των συμβαλλομένων μερών δεν μπορεί να βεβαιωθεί αφού δεν μπορεί να προσδιοριστεί ο χρόνος υπολογισμού της αξίας της περιουσίας που η κάθε μια θυγατέρα θα ελάμβανε σαν προίκα. Πολλές ερμηνείες θα μπορούσαν να δοθούν για το τί εννοούσαν οι συμβαλλόμενοι αλλά, όπως έχει λεχθεί και προηγουμένα, το Δικαστήριο δεν πρέπει να υποκαθιστά την πραγματική και εκφρασμένη βούληση των συμβαλλομένων μερών με τη δική του εκτίμηση για την πρόθεση τους. Η αοριστία ενισχύεται και από τη δυσκολία καθορισμού του χρόνου στον οποίο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι έγινε παράβαση της σύμβασης όπως επίσης και του ύψους των απαιτούμενων αποζημιώσεων. Η εισήγηση των ευπαιδευτών δικηγόρων των εναγόντων ότι η παράβαση της σύμβασης πραγματοποιήθηκε όταν η εναγόμενη 2 μεταβίβασε τα ακίνητα στις εναγόμενες 3 και 4 δεν μπορεί να ευσταθήσει. Κατά συνέπεια καταλήγουμε ότι στον επίδικο όρο δεν υπήρχε οποιαδήποτε συγκεκριμένη πρόθεση σύναψης σύμβασης (contractual intension) των μερών.”

Επίσης, το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή εναντίον των πρώην εναγομένων 3 και 4 - αδελφών της εφεσείδουσας 2

- καθότι δεν είχε προσαχθεί ίχνος μαρτυρίας που να δικαιολογεί τον ισχυρισμό ότι οι πρώην εναγόμενες 3 και 4 υποκίνησαν τους γονείς τους-εφεσίβλητους, στο να εγγράψουν επ' ονόματί τους κτήματα.

Οι προβαλλόμενοι λόγοι της έφεσης, στρέφονται εναντίον της ερμηνείας που έδωσε το πρωτόδικο Δικαστήριο στον επίδικο όρο. Δεν καταχωρήθηκε έφεση εναντίον της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου να απορρίψει την αγωγή εναντίον των πρώην εναγόμενων 3 και 4.

Είναι η θέση των εφεσειόντων ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο ερμήνευσε λανθασμένα το επίδικο προικοσύμφωνο έγγραφο, και ειδικά τον επίδικο όρο και λανθασμένα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο όρος είναι αόριστος και αβέβαιος. Είναι επίσης η θέση των εφεσειόντων ότι λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διατύπωση του επίδικου όρου του προικοσυμφώνου εγγράφου είναι δυσνόητη και ακατάλληλη για εξαγωγή οριστικής και ακριβούς εννοίας, ώστε το Δικαστήριο να είναι ανίκανο να αποδώσει στα συμβαλλόμενα μέρη συγκεκριμένη πρόθεση σύναψης συμβάσεως.

Το άρθρο 29 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφ. 149, σκοπό έχει την εισαγωγή στο Νόμο μας του Κανόνα του Κοινοδικαίου, ότι μόνο συμφωνίες οι όροι των οποίων είναι βέβαιοι έχουν νομική ισχύ. Τα στοιχεία μιας έγκυρης συμφωνίας αναφέρονται στην υπόθεση *Horrocks v. Forray* [1976] 1 All E.R. 737, που υιοθετήθηκε στην υπόθεση *Michel Saab & Another v. The Holy Monastery of Ayios Neophytos* (1982) 1 C.L.R. 499, στη σελίδα 514 και είναι η ακόλουθη:

“(α) Η σύμπτωση της διάνοιας των συμβαλλομένων μερών.

(β) Εύλογη βεβαιότητα των όρων του συμβολαίου. Οι ουσιώδεις όροι της σύμβασης πρέπει να είναι διατυπωμένοι με σαφήνεια.

(γ) Η συμφωνία πρέπει να συνοδεύεται με πρόθεση δημιουργίας νομικής δέσμευσης των συμβαλλομένων μερών, και

(δ) Πρέπει να υπάρχει αντάλλαγμα που να πηγάζει από την υπόσχεση.”

Σύμφωνα με τις καθιερωμένες αρχές, ο σκοπός της ερμηνείας εγγράφου είναι να ανακαλυφθεί η πρόθεση του συγγραφέα και συνεπώς η ερμηνεία πρέπει να είναι όσο το δυνατό πλησιέστερη στο

- 5 μυαλό και τη φανερή πρόθεση των μερών. Η πρόθεση πρέπει να απορρέει από το έγγραφο και το Δικαστήριο πρέπει να βεβαιώσει τί εννοούσαν τα μέρη με τη διατύπωση που χρησιμοποίησαν, να δηλώσει το νόημα του περιεχομένου του εγγράφου και όχι του τί υπήρχε πρόθεση να γραφτεί, να εφαρμόσει την πρόθεση όπως έχει εκφραστεί. Δεν επιτρέπεται να εικάζεται η πρόθεση των μερών και να αντικαθίσταται η ρητή με την τεκμαιρόμενη πρόθεση. Η ερμηνεία εγγράφου, γενικά είναι θέμα νομικό που αποφασίζεται από το Δικαστήριο.
- 10 Συμφωνούμε με το πρωτόδικο Δικαστήριο στην ερμηνεία που έδωσε στον επίμαχο όρο του προικοσυμφώνου εγγράφου και που τεκμηριώνεται στο απόσπασμα της απόφασής του, όπως αναφέρεται πιο πάνω, το οποίο υιοθετούμε.
- 15 Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η έφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται με έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.